

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 30.11.2017/OKM/49/010/2017

Asia **Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistaminen**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Suomen Akatemian lausuntoa ehdotuksesta muutoksiksi Suomen Akatemiasta annettuun lakiin ja asetukseen. Käsiteltyään asian Akatemian hallituksen kokouksessa 7.12.2017 Suomen Akatemia lausuu ehdotuksesta seuraavaa:

Akatemian hallitus haluaa kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä keskusteleavasta ja avoimesta valmisteluprosessista laajasti suomalaisen tiedeyhteisön kanssa. Akatemia haluaa edistää tutkimuksen laatua, vaikuttavuutta ja uudistumista kehittämällä myös omaa toimintaansa yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja valmistelutyön laajuus ja avoimuus tukevat tätä vahvasti.

Suomen Akatemian strategian (2015) toimeenpanosuunnitelman pohjalta Akatemian hallintoviraston sisäinen työryhmä valmisteli vuoden 2016 aikana raportin, jossa käsiteltiin toimintaympäristössä ja Akatemiassa tapahtuneita muutoksia viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana sekä kuvattiin esille nousseita näkemyksiä toimikuntien työstä ja tunnistettuja kehittämismahdollisuuksia. Raportin valmistelun aikana kävi myös selväksi, että toiminnan kehittämisen kannalta olisi tärkeää myös tarkastella akatemialakia ja -asetusta.

Ehdotuksen mukaan Suomen Akatemian hallinnollisen aseman määrittelyä muutettaisiin vastaamaan paremmin sen nykyistä tosiasiallista ja jatkossa vahvistuvaa asemaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaationa. Ehdotettu muutos myös korvaisi nykyisen lain kieliasun vanhahtavan muotoilun.

Akatemian lakisäätteistä tehtävämäärittelyä selkiytettäisiin kokoamalla tehtävät kolmen kohdan listaksi. Tehtävien muotoilun muuttaminen myös tukisi 1 §:ään ehdotettua muutosta Akatemian toimimisesta asiantuntijaorganisaationa.

Tieteellisiä toimikuntia koskevia säännöksiä muutettaisiin tehtävämäärittelyn ja toimikausien osalta. Toimikuntien tehtävistä esitetään lain lisäksi määrättävän tarkemmin Akatemian johtosäännössä. Toimikunnan jäsenen toimikausi olisi kolmivuotinen ja toinen peräkkäinen kausi olisi mahdollinen vain, jos henkilö toimii puheenjohtajana jompanakumpana kautena. Kausien rajoituksella pyritään siihen, että luottamuselinten jäsenyys olisi myös jatkossa kiinnostava aktiivitutkijoille, kun sitoutuminen jäsenyyteen olisi pääsääntöisesti vain kolmivuotinen.

SUOMEN AKATEMIA

Hallintovirastoa koskevan säännöksen sanamuotoa tarkistettaisiin mahdollistamaan se, että toimielimen puheenjohtaja ratkaisee rahoituspäätöksen muuttamista koskevan asian, kun päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä. Vähäisissä asioissa toimivalta voidaan siirtää hallintovirastolle. Akatemia näkisi hyvänä, että tämä ilmaistaisiin itse lain säännöksissä perustelujen sijaan.

Ehdotuksessa asetuksen muutoksiksi Akatemian tieteellisiksi toimikunniksi määriteltäisiin 1 §:ssä, että Akatemiassa on biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunta; kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunta; sekä luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunta. Akatemian näkemyksen mukaan siirtyminen kolmen toimikunnan järjestelmään vähentäisi toimikuntien välisiä raja-aitoja, laajentaisi toimikuntien toiminta-aluetta ja mahdollistaisi siten tutkimuksen uudistamista edistävää toimintaa sekä toimikunnissa että niiden väliin sijoittuvissa tutkimusaiheissa.

Kokonaisuutena Suomen Akatemia katsoo ehdotuksen olevan yhdensuuntainen Akatemian tavoitteiden kanssa ja kannattaa tämän mukaisen lakiesityksen antamista.

Puheenjohtaja

Handwritten signature of Heikki Ruskoaho in blue ink.

Heikki Ruskoaho

Ylijohtaja, hallinto

Handwritten signature of Ossi Malmberg in blue ink.

Ossi Malmberg